Gerardus de Harderwyck: Commentum sex tractatuum Petri Hispani. Add: Tractatus posteriorum Aristotelis. Comm: Gerardus de Harderwyck

[Cologne: Heinrich Quentell], 1488 Seite 23

affirmationē ꝛ incōplexū negociationem. seqͥꝛ ꝓpositū. Etiā diuisio ꝓcedit a ꝑori q̄ ad nos. ſꝫ cōplexū est pri⁹ q̄ ad nos cū ſit cōpoſitius.

Tertium dubium ē

Quō differūt concept⁹ ꝛ affect⁹. Solutio. ſm Pe. hiſ. in tractatu de ſinchategreumatib⁹. cōcept⁹ eſt q̄dā mētalis ꝯſideratio. ſm quā res ñ eſt in aīa. ſꝫ ſpēs rei dicēte pħo 3°. de aīa. lapis nō ē aīa ſꝫ ſpēs lapidis. Et diuidit in ꝯceptū ſimplicē. ꝛ complexū. Cōcept⁹ ſimplex dr̄ ſimplex intuit⁹ rei ſm ꝙ in ſe eſt ſicut ꝯcept⁹ hoīs vel aſini. Concept⁹ cōplex⁹ eſt intuit⁹ vni⁹ rei ſm ꝙ eſt in alia re quō cōcipit̄ aliq̄d vt inherēs alteri vel nō inherēs. mediate vel imediate. Dr̄ mediate cū hmōi inherētia accipit̄ ꝑ copulā mediā. q̄ ē nota diſtātie ꝑdicati a ſbiecto q̄lis inherētia ē in oꝛōnib⁹ ꝑfectis veri vel falſi ſignificatis. ꝛ talis ē cōplexio vera ꝛ ſimpl'r dicēte Alberto. Cōplexio ē deſigtio vni⁹ in altero vel non in altero. Exem^m ꝑmi. vt hō currit. Exem^m ſcdi. vt hō nō currit. Dr̄ etiā imediate cū accipit̄ vnū iherēs alteri ſine medio alicui⁹ copule. ſicut pꝫ ī oꝛōnib⁹ impꝑfect꜒ q̄les ſūt iſte hō alb⁹ hō niger. ꝛ talis ſolet dici cōplexio indiſtās. ¶ Ex quib⁹ oīb⁹ pꝫ. ꝙ complexio ꝛ incōplexio nō ſūt ꝓprietates voc꜒ abſolute. ſed nec rei abſolute. ſꝫ vocis ſignificatiue relate ad intellectū ſimplicē vel cōplexuꝫ. Affect⁹ ꝟo dr̄ q̄dā mētalis affectio. ſm quā res ē in aīa. ſicut doloꝛ gaudiū ira ꝛ ſic de aliīs.

Quartū dubium ē

Quare ſon⁹ nō vox. vox nō ſignificatīa. ꝛ vox ſignificatiua naturalit̄ nō ſunt ſubdiuiſe ſicut eoꝝ oppoſita. ¶ Solutio. ſonus nō vox penitus exit limites conſideratiōis dialectici. eo ꝙ nihil ꝯfert ad vſū diſputātiū ſibi inuicē indiciū mutue volūtatis ſignificātiū. Talia enim nō ſūt nata fieri ꝑ ſonū nō vocē. Et ꝑ idē rñdetur ad ſcd̄m ꝛ ad 3^m. Vel dicendū eſt. ꝙ ſonus nō vox. ꝛ vox nō ſignificatiua. eo ꝙ determinātur ꝑ negationē nō ſūt finite ꝑtātis ſed indeterminate ꝛ infinite. ſꝫ ſbdiuiſio dearticulat ꝑtes finite ꝛ determinate ꝑtātis. ſed vox ſignificatiua naturalit̄ oīno eſt vniformis ſm vnā ſpēm nature. Et iō nō patit̄ diuiſionē niſi ſm diūſitatē ſpērū naturaliū q̄s logic⁹ artifex cōiſſim⁹ nō hꝫ determinare ſed derelinquunt̄ ꝑticulari pħo potiſſime q̄ ad libꝛos de aīalib⁹.

Nomē ē vox ſignificatiua ad placitū ſine tpe cui⁹ nulla ꝑs ſeꝑata aliq̄d ſignificat finita ꝛ recta. Vox ponit̄ in diffinitiōe nois ꝓ genere. Significatiua ponit̄ ad dr̄īam vocis nō ſignificatiue. Ad placitū ponit̄ ad differentiā vocis ſignificātis naturaliter. Sine tpe ponit̄ ad dr̄īam verbi qđ ſignificat cuꝫ tpe. Cui⁹ nulla ꝑs ſeꝑate aliq̄d ſignificat. ponit̄ ad dr̄īam oratiōnis cui⁹ ꝑtes ſeꝑate aliquid ſignificant. Finita ponit̄ ad dr̄īam nois infiniti vt nō homo: qđ nō eſt nomē ſm dialecticū ſ; nomen infinitum. Recta ponit̄ ad dr̄īaꝫ noīm obliquoꝝ: vt cathonis cathoni. que nō ſunt noīa ſm dialecticū ſ; noīa obliqua. Vn̄ ſol⁹ nominatiu⁹ ſiue rectus dicit̄ eſſe nomen ſm dialecticum.

Poſtq̄ꝫ Pe. hiſ. expediuit ſe de ꝑtibus remot꜒ ipſius enūciatiōis. q̄ ſūt vox ſignificatiua ad placitū. ꝛ incōplexa vel cōplexa. Conſequenter nūc incipit determinare de ꝑtibus ꝓpinq̄s. ſ. de noīe ꝛ ꝟbo. Et ꝑmo de noīe. qꝛ in cōſtitutione enūciatiōis nomē ſupplet vicē ſubiecti. verbū ꝟo ꝑdicati. Subiectū ꝟo eſt an̄ ꝑdicatū. Etiā ens eſt an̄ eſſe. eo ꝙ eſſe ē ipſi⁹ entis. nomen ꝟo ſignificat ꝑ modū ent꜒. verbum ꝟo ꝑ modum eſſe. igit̄ nomē ꝑcedit. Cuius vt Pe. hiſ. inuit hec eſt diffi°. ¶ Nomē eſt vox ſignificatīa ad placitū ſine tpe cuius nulla ꝑs ſeꝑata aliq̄d ſignificat finita ꝛ recta. In q̄ diffinitione ponit̄ vox loco generis. ꝛ ſignificatiua ad dr̄īam vocis nō ſignificatiue q̄ nō pōt eſſe elemētū enūciatiōis. ¶ Ad placitū ꝟo ponit̄ ad dr̄īam vocis ſignificātis naturalit̄. que nō ē ſignificatīa ꝯceptus intellect⁹. ſꝫ ſolū paſſiōis nature. Sine tpe ponit̄ ad diſtinctionē nois a verbo eo ꝙ verbū vt poſtea patebit. cū tpe ſignificat. Cui⁹ nulla ꝑs ſeꝑata aliq̄d ſignificat. ponit̄ ad dr̄īam oꝛōnis. cui⁹ ꝑtes ſignificāt ſeꝑate aliq̄d ꝛ pħs illā ꝑticulā declarat. ꝑmo ꝑ locū a maiori de ħ noīe eq̄ferus. Cui⁹ ꝑtes nihil ſignificāt ſeꝑate. Finita ꝟo ponit̄ ad dr̄īam nois infiniti vt nō homo. qđ nō ē nomē apud dialecticū. ſꝫ infinitū. Recta ponit̄ ad dr̄īaꝫ noīm obliq̄rū vt cathonis cathoni. q̄ nō ſūt noīa apud dialecticū ſed caſus noīm ſeu obliqui. vnde ſolus n̄tūs ſeu rectus dicit̄ eē nomē ſm dialecticum.

Incidunt dubia.

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iii-78/0023
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG